

Ett ord till kvinnan.

ETT ORD TILL KVINNAN.

ÖFVERSÄTTNING.

„Det är kvinnans väldö öfver mannen vi yrkat; ligger detta hennes företräde i naturens mening eller icke?“

J. L. RONEBERGS efterl. skrifter I pag. 202.

HELSINGFORS,

J. C. FRENCKELL & SON, 1888.

FINSK KVINNOFÖRENING

TILLEGNAS DESSA

„ORD I SINOM TID“

AF

NÅGRA KRISTLIGA MÖDRAR.

Ett ord till kvinnan.

Det är ett lika viktigt som svårt ämne, som vi gå att behandla; svårt, emedan vi ju ej hafva att tala endast om den sköna, idealiska sidan af detsamma, utan emedan vi genast från början måste erinra oss, att på detta område verkligheten blifver långt efter idealet. Här har synden utöfvat den största förstörelsen.

Det är icke för mycket sagdt, om vi påstå, att kvinnan intager den förnämsta platsen i vårt sällskapslif. Allt rör sig — mer än man vid första anblicken skulle vilja tro — omkring henne. I familjen, i sällskapslifvet, offentligt och enskildt, beherskar det kvinliga släktet mestadels omedvetet hela sällskapet. Mannen visar sig i umgänget med ett fruntimmer helt annorlunda, än han är för sig sjelf, och antager ett bättre eller sämre uppförande, allt efter

som det motsatta könet är beskaffadt, hvarmed han kommer i beröring. *Männen äro tyvärr ofta nog gent emot kvinnorna ett svagt slägte.* I de flesta fall kan kvinnan göra af mannen hvad hon vill. I smått som i stort, både i godt och ondt kan mången man såsom Adam säga om sin hustru: „Kvinnan, som du gaf mig, gaf mig af frukten, och jag åt.“ I alla tider har det varit det kvinnliga slägtet, hvarifrån det mesta goda eller det mesta onda utgått. Arbete och sträfvan, konst och vetenskap, glädje och förnöjsamhet, allt vänder sig i trängre eller vidare kretsar omkring kvinnan, eller har henne i bakgrunden. Om vi kunde granska mången stor och epokgörande personlighet, se efter hvad han uträttat och derifrån borttaga den andel, som hans moder eller maka hade deri, huru litet skulle ej för många återstå! Och om det vore oss möjligt att af allt, hvad så mången hjälte i ondska, han må vara konung eller tiggare, har uträttat, borttaga det, som faller på kvinnans räkning, huru helt annorlunda skulle ej resultatet blifva!

När vi förutskickat dessa anmärkningar, så hafva vi gjort det blott för att visa

hvilken vigtig ställning kvinnan intager i
 vårt umgängeslif och hvilken stor ansvarig-
 het derur framgår för henne sjelf. Det är
 i sanning af den största betydelse, att kvin-
 nan kommer till medvetande af sitt infly-
 tande, på det att hon på ett rätt sätt må
 kunna utöfva det. Man talar alltför litet
 om det, som kommer på hennes räkning
 och hvarför hon är ansvarig. Huru helt
 annorlunda skulle det ej vara i sällskaps-
 lifvet, huru helt annorlunda skulle det ej
 se ut i familjerna, om kvinnorna vore an-
 norlunda, om de, medvetna om sitt infly-
 tande, begagnade det till att förhöja, för-
 ädla och lyckliggöra samlefnaden, om de
 mera besinnade, att de bära ansvarighet för
 en stor del af det, som tyckes ske utan
 deras åtgörande. Kasta vi en blick på den
 andeliga och lekamliga nöd, som trycker
 menskligheten, det namnlösa elände, det
 djupa förderf, de hemliga och uppenbara
 lidanden, som tära på människornas lifs-
 rötter, så måste vi, utan att vilja förringa
 männens andel deri, påstå, att mycket, för
 att ej säga det mesta, deraf är kvinnans
 skuld, oaktadt många af dem ej hafva en
 aning derom, så mycket de än lida derunder.

Det är visserligen icke alltid, som kvinnan haft det stora inflytande, hvarom vi tala, och hon har det ej heller öfverallt ännu i dag. Det var först *kristendomen, evangelium*, som gaf kvinnan en lika ställning med mannen. Hedendomen har aldrig velat erkänna hennes rätt härtill och den erkänner det ej heller nu. Vi vilja ej ingå på den nära liggande frågan, huruvida kristendomen från en ytterlighet fallit i en annan, huruvida den gifver kvinnan för stora rättigheter och upphöjer henne lika mycket öfver sin naturliga ställning, som hedendomen förnedrar henne derunder. Vi vilja ej heller ingå på att uppräknat alla de skador, som af detta onaturliga tillstånd skulle blifva en följd; vi vilja fastmer gerna unna kvinnan all den aktning och hyllning, som hon är värd, men vi kunna ej underlåta att erinra henne om hennes ansvarighet, som just blir större i den mån, som hennes inflytande ökas. „Den som mycket gifvet är, af honom skall mycket blifva utkrafdt.“ Men särskildt skulle vi vilja lägga på alla kvinnors hjertan pligten af tacksamhet mot Herren och evangelium, som gifvit dem så oändligt stora förmåner. Evangelium har

bragt oss alla återlösning från synden, frihet, lif och salighet. Men kvinnan har utom dessa andliga gåfvor äfven fått en oskattbar jordisk gåfva genom detsamma. Det har lyft henne från nesa och förnedring, från förakt, vanära och hedniskt slafveri och höjt henne till adel och värdighet.

Derför står hvarje kristen kvinna i en alldeles särskild tacksamhetsskuld till evangelium. Denna tacksamhet skall hon visa på det sätt, att hon modigt ställer sig på dess sida, bekänner det och genom sitt ofvanberörda inflytande öfverallt söker att befordra och utbreda detsamma. Ingen kan med bättre framgång verka för den inre missionen än kvinnan, om hon blott vill det. Hon kan, om hon vill, om hon känner sin pligt, gagna evangelii sak oändligt mycket, bereda det ingång i familjen och sällskapslifvet, väcka aktning och kärlek för detsamma och bereda det väg till menniskornas hjertan. Den hel. skrift likasom den apostoliska kyrkans historia visar oss också en rad af lysande exempel på kvinnor, som hafva erkänt och fattat denna kvinnans höga kallelse och visat Herren och hans evangelium sin tacksamhet genom ett

lif i stilla, hängifven kärlek i hans tjenst. Dessa sköna bilder af en Maria, Herrens moder, en Maria och Marta i Betanien och många andra kristliga hjeltinnor från kyrkans första århundraden skulle mera, än fallet nu är, studeras och tjena våra kvinnor till mönster och föredömen. Då skulle dessa ock inom familjen kunna utveckla en rik och välsignelsebringande verksamhet, hvaraf man snart skulle spåra mäktiga verkningar i det offentliga lifvet. Då skulle mången man efter slutadt arbete för dagen hellre trifvas inom hemmet och kretsen af de sina, än i något sällskap vid öl- och vinglasen. Då skulle den fattigaste koja för mångt armt barn blifva ett kärt hem, en ort, der det skulle känna sig innerligen lyckligt, der det kunde inandas en välgörande himmelsluft. Då skulle mångt barn utträda i lifvet mindre fattigt och utblottadt, än nu så ofta är fallet. Skolor, gator och offentliga platser, verkstäder, rätttegångssalar och folkets rådplägningsrum skulle snart erbjuda en annan anblick, — *ty i mödrarnas händer ligger folkets uppföstran.*

Men åsidosätter kvinnan sin höga kallelse och pligt, förgäter hon att visa Herren

sin tacksamhet, så skall hon själf svårast drabbas af följderna. Låta våra mödrar den ur våra familjer allt mäktigare utströmmande moderna hedendomen ännu mer taga öfverhand, så skall snart det hus, hvar ifrån Gud och evangelium utdrifvits, hem sökas af ännu hemskare andar, än någon af de föregående varit, och kvinnans sista slafveri skall blifva ännu fruktansvärdare än det första. Inom den „okristliga hedendomen“ hör man talas om polygami; inom lägret af den moderna „antikristliga hedendomen“ talar man ogeneradt om kvinno gemenskap. Hvilket slafveri för kvinnan skulle vara hårdast, hvilken förnedring för henne skulle vara nesligast, den, från hvilken hon är räddad, eller den, till hvilken man vill föra henne, — det är en fråga, på hvilken svaret ligger klart äfven för den enfaldigaste. Det må tillåtas mig att öppet och ärligt uttala mina tankar. Det är en skam och nesa för vår tid, som berömmar sig af sin höga bildning och kultur, att menniskor öfverhufvud vilja tala om sådana saker, som jag här vidrört. Det är en vanära för *eder, kvinnor*, att man öppet och oblygt kan sätta såsom mål för sitt sträf-

vande eder förnedring, ja eder djupaste förnedring, utan att ett högljudt skri af harm går genom edra led och I alla samfäldt uppstån för att höja er protest. Det är en skam för hvarje kristen moder, från drottningen till den, som går och tigger, att vår tids annaler skola hafva att berätta om sådana ting. Väl är faran ännu icke för dörren, väl ha vi blott bevittnat början till detta skändliga sträfvande, och detta visserligen blott af enstaka, socialistiska partier; men vi hafva snart, utan att rodna, blifvit vanda vid början, såsom man nu för tiden så lätt vänjer sig vid allt. Och denna början, som manar alla kvinnor att besinna den skuld de hafva deri, skulle äfven manna dem alla att tänka på sina stora förpligtelser, ty i detta sträfvande uttalar sig ju ett fräckt förakt för hela kvinnoslägtet.

Men hvad skall jag såsom enskild kvinna, jungfru eller moder göra deremot? Så torde mer än en fråga. Svaret är icke svårt att finna. Den moderna statens yttre makt skall väl tills vidare afvärja faran. Men det kan komma en tid, då denna makt icke räcker till, om den ej får hjälp från annat håll: från familjen, eller, rättare sagdt, från

husmödrarna. Hvarje moder uppfostrar ett antal barn och sänder dem ut i lifvet. Antingen bära de inom sig evangeliets makt och kunna dermed manligt emotstå synden; eller ock gå de ut från hemmet utan lefvande bekantskap med Guds ord och blifva sålunda på direkt eller indirekt sätt evangeliets fiender. Den s. k. sociala frågan måste lösas inom familjen, om den någonsin skall finna sin rigtige lösning.

Härmed vilja vi avsluta våra allmänna anmärkningar öfver kvinnans kallelse och pligt, hvarjemte vi hänvisa dem, som närmare vilja begrunda ofvansagda, till JAKOBS PILGRIMSLIF af *C. Wagner-Groben* sid. 84 o. följ.

Hvad en kvinna kan göra.

Såsom maka och moder kan kvinnan bereda sina barns framtid och lycka, och äfven, om hon icke kunde göra något annat, vore detta tillräckligt.

Genom sin omtanke, klokhed och sparsamhet kan hon bereda sin man och sig sjelf en sorgfri och oberoende ålderdom, om de än haft aldrig så litet att börja med och trots de motgångar och förluster, som drabbat dem.

Genom sin ömhet kan hon upplifva och muntra sin mans sinne, då han är nedtryckt af arbete och bekymmer.

Genom sina ömma omsorger kan hon ofta återställa hans helsa, då den blifvit vacklande genom ansträngning.

Genom goda råd och sin kärlek kan hon afhålla honom från dåliga sällskap, om frestelserna någon gång vilseleda honom.

Genom sina efterdömen och förmaningar, samt genom den karakterskänedom,

som tillhör hennes kön, kan hon bilda sina barn, deras anlag må vara huru olika som helst, till goda och nyttiga människor; och genom att ständigt föra en ren och fläckfri vandel kan hon slutligen förfina och förädla allt, som befinner sig inom hennes område.

Om andra af hennes kön understöda och täfla med henne, kan hon verka mera i och för världens pånyttfödelse, än alla statsmän och reformatorer, som någonsin stiftat lagar.

Hon kan åstadkomma mycket, ack! men hon kan göra lika mycket, måhända ännu mer, för att förnedra mannen och störta honom i olycka, om hon så vill!

Hvem kan beräkna allt det onda en kvinna kan göra?

Såsom husmoder kan hon ruinera sin man genom omåttligt slöseri, flärd och dårskaper eller brist på ömhet.

Hon kan till en usling och odåga förvandla en man, som i annat fall skulle hafva blifvit en god man i samhället.

Hon kan tillställa tvister, strider och ständig oenighet i ett hem, som annars kunnat vara lyckligt.

De små oskyldiga varelser, hvilka Gud anförtrott henne, kan hon göra till dåliga män och ännu sämre kvinnor.

Hon kan till och med nedsätta den sedliga andan i sjelfva samhället och på så sätt kränka och vanhelga lagar och sedelära.

Hon kan, med ett ord, blifva ett redskap för det onda i stället för en god engel.

I stället för att låta sanningens, oskuldens, skönhetens och sedlighetsens blommor uppspira i sina fotspår, till dess hemmets jord ler med en nästan himmelsk renhet, kan hon förvandla den till en mörk och ofruktbar öken, fylld med dåliga och föraktliga lidelser, samt härjad af den eviga dödens brännheta vindar.

Allt detta kan en kvinna göra, såväl för det goda som för det onda. Är hennes mission inskränkt och obetydlig? Har hon icke arbete nog och ett arbete, som är henne värdigt?

Mannen kan hafva hårdare yrke, strängare arbete och en mödosammare bana att vandra, men hans mödor kunna aldrig vara ädlare, högre och mer inflytelserika än kvinnans.

